

disse Arbejdstilstande i Indien delvis bundet i rent moralske Forhold. Det vilde naturligvis være en Ulykke, om vi fik indiske Arbejderforhold; men der er nu noget af det, de har derovre, som vi ikke vil kunne undvære. Man vil derfor ogsaa se, at mange af dem, der ser dybest, ikke bryder sig saa meget om de Love, vi sidder og drøfter her, idet de mener, at det eneste, som kan redde Samfundet, er en religiøs-moralsk Reformation. Det er ogsaa den, der forestaar.

Jeg nævner det kun her, fordi jeg er saa bange for, at de kirkepolitiske Forhold, vi nu skal ind i herhjemme, skal optage os saadan, at vi glemmer det væsentlige for det uvæsentlige. Da Staten i sin Tid tog Kirken i sin Tjeneste, gjorde den det, fordi den var bange for Kirkens Moral og Kirkens social-politiske Anskuelse, og i Stedet for den første Menigheds Moral fik vi Kirkepolitik, Symbolforpligtelser og Rettroenhed. I Øjeblikket forstaaer den moderne Stat, at den netop trænger til den Moral og den Socialpolitik, som den første Kirke havde. Men i Stedet for at rette Øjet paa dette indlader vi os herhjemme paa at kæmpe om Skallerne, om Kirkepolitik og om Symbolforpligtelse. Jeg nævner det her, fordi vi skal være opmærksomme paa ikke at forpasse vor Tid i denne Kamp om det uvæsentlige.

Det ærede Medlem Hr. Vilhelm Rasmussen nævnte, da han havde Ordet her, hvilken Betydning den rette Opdragelse vilde have netop overfor det sociale, økonomiske Spørgsmaal, overfor Industrispørgsmaalet og alt dette; og det kan ikke noksom fremhæves, at et af de væsentligste Lægemidler for vort Samfunds Liv ligger i den rette Opdragelse. Naar man nu staaer overfor Militærvæsenets Afskaffelse eller stærke Begrænsning, maa vi passe paa ikke at kaste det, der er godt i det, bort, men kun det daarlige, det, som kan undværes, ikke det, som ikke kan undværes, det vil sige den Opdragelse, som hele Landets mandlige Ungdom faar ved, hvad der virkelig er af Opdragelse i Soldatertjenesten, og det har der været for mange. Man er altid saa tilbøjelig til at se paa Udvæksterne, paa de daarlige Sider; men de gode Sider, den Tugt, den Præcision, den Udholdenhed, dette bort fra al Ømskindethed, det er det, vi ikke skal kaste bort samtidig med, at vi prøver paa at komme bort fra Militærvæsenet. Vi maa have det ind i vor Børneskole, vi maa have det ind i vor Ungdomsskole. Derfor var det utvivlsomt en ikke daarlig Ting, hvis vi havde Raad til det, om vi fik en Folkeopdragelse, hvorved man kunde indføre en

Disciplin i Lighed med den, der findes i den Folkemilitærs, de har i Svejts — ja, den skulde moderniseres, naturligvis. Men det kan ikke nytte at tale om dette, for man har ikke Raad til sligt i Øjeblikket, rent økonomisk. Men det er noget i den Retning, vi maa hen til for at bevare vort Folk sundt og kraftigt, og det er noget af det, vi maa overføre paa vor Børneopdragelse, paa vore Børneskoler. Det er godt nok med de mange Fag, man fører Børnene ind i, og al den Intellektualisme, vi faar ind i Skolerne. Men det, det gælder om, er dog den moralske Opdragelse af Børnene: Orden, Præcision, Udholdenhed.

Der er et Vers, der staaer over et af vore Læringshjem her i København, som jeg vilde ønske kunde staa over hver dansk Skole og kunde være Grundlaget for alt Arbejdet i Kommissionen og Rigsdagen for vort Skolevæsen. Det lyder: „Kunde jeg alting købe, og havde jeg nok af Penge, jeg købte Rygrad i Alenvis og gav til de danske Drengene. Jeg købte Rygrad i Alenvis og delte den gratis ud. Tænk, om en Villie der skabtes af hver en skikkelig Klud.“ Det er dette, det kommer an paa, naar vi skal til at tænke paa, hvad Skolekommissionen maatte foreslaa, og det er i Virkeligheden noget af det, som de bedste indenfor Militæret har søgt at skabe og sætte ind i den danske Ungdom, og vi maa se at bevare dette.

For øvrigt, Militærvæsenet og Militærkommissionen skal vi ikke tale om her for Øjeblikket; men vi længes alle sammen efter snart at høre nyt fra den, saa at vi kan tage Standpunkt. For det er os selv her i Rigsdagen, der skal tage Standpunkt. Vi faar ikke nogen Hjælp fra Folkenes Forbund, saa lidt som vi vel kan vente at faa det fra Washington-Konferencen, som nu snart skal træde sammen. Jeg har faaet et Brev fra den amerikanske Senator Mac Kinley, Formanden for den interparlamentariske Union derovre; han henvender sig til mig i min Egenskab af Formand for den danske Gruppe og beder mig om her i Rigsdagen at fremdrage Washington-Konferencen, som nu sammentræder. Jeg gør det hermed. Det danske Folk er vel mindet om den rundt om i Kirkerne i Søndags. Jeg synes, det bør nævnes ogsaa her i den danske Rigsdag, dette betydningsfulde, der vil kunne komme ud af Washington-Konferencen, ja, det betydningsfulde, der vil ske, enten der kommer noget ud af det eller ej. Senator Mac Kinleys Skrivelse viser, at alle nordamerikanske Partier i denne Tid, da Verden ligger i det onde, venter det be-